

מבעד למסורה

(שטורים בהסתכלות)

את חטאי אני
מוזכיר : כדיעבד
שכח אני מאד
וכרועה דוקא מכל
אותו הענין הנורא
שקרה לעולהדרגל
טטרנסקי מטשכר

סלובקיה שם אצל הבידואים בשכם.

למדים אתם אולי מתוך דברי אלה
שאני הנני בודאי ה"גולן העברי", אביר-הלכ
הרחוק מכל רחמנות — תשנו. אלא לשמה
מה זו עושה ? — פשוט. מחמת שזוהי
טבינים אתם, מפלה שלמה לבנידודנו —
בבחינת "חזוק" כדבעי למיהווי.

שערוניא בנפשכם : בקשר' טטרנסקי
קי ובת-זוגו לישיב בשלוח בפלשתינה (א"י) —
ארץ-ישמעאל קרי) ונטו את אהלם בואדי-
אל-ערב, כידועי והנה קפץ עליהם רוגזם של
הבידואים מנתיניו של ר' משה דבי קומאה,
ובעבור גמל או פרד קטן עברו על "לא
תחמד" והרוד ישמעאל הראה לבני-עשו
מפראג את כחו מאז בהלכות "פורה-פאה"
כזקנו מהחומשי, ושלחו את הבחור לעולמו
בלא ויזה. אלא "ינגתו לא טמנה אף היא,

כנראה, את ידה בצלחתה ובשעת-מעשה
הוציאה את "הקמיעא" שלה ושלחה שנים
מהבידואים אחרי בעלה כדי ללוותו כשושבי-
נים ישרי-העין ולא ישתעמם חלילה לברו
בדרכו זו ידועי : "ה'מאדקשוט".

לעתידתה נתפשו רק שנים : הנרצה
והפצועה, כנחוגי ואת המותר, כלומר את
הרוצחים, יתפשו אי"ה כשהם שתפישו את
הרוצחים של שני החיילים האנגלים, והכריחו
אותם (לא את הנרצחים !) מטעם בית-דין
שלי-בעלה שלהם בכח "אם לא יגיד", שויצי-
דיקו עליהם את הדין ויאמרו : אשמנו
רצחנו ! לשוא עמד הבידואי וטען לפניהם
בלשונו : "נאעאם יא אפנדי ! אמנא מודה
אני ומתודה לפניכם כי גולתי ורצחתי עוברי
דרכים בחברון ובשאר המקומות ועברתי
ב"ה על כל ה"לאוים" הכי חמורים מדאוריתא
ומדרבנא כ"וואטאני" אמתי — כי למה
אבחד ? והרי סופי בכל אפן לתליה ? —
אבל את ה"אינגליו" האלה שלכם, וואללאה
לא רצחתי !

וזה מוזכר לי את המעשה באותו הבי-
דואי שנתפס לרשות וכפו עליו הר כניגית
עד שיאמר שהוא הגולן הידוע והמבוקש
"אבו מדירים" משבט "טיאזוני" המפורסם,
וישב במחילה לא פחות ולא יותר משבעה
חדשים וחצי ב"חד-גדיא" עד שנתברר הדבר

כי לא רובים ולא יער — מחמת שתפשו
בינתיים את "אבו מדירים" האמתי — והביר-
דואי המכבן קבל פצוי של שני פונט וחצי
בעד בטול-זמן ושכר-למוד בישיבה-של-מטה
בעירנו. (אגב, מעשה זה לא פניתי ב"חוט-
אים וחטאים"...) וואמינו לי הביבי התלמידים, שלו

אירע מעשה-טטרנסקי זה בימי מלכות ישי-
מעאל היו שולחים מיד שתי אניות-מלחמה
מפראג ומעמידן אותם על הרהזותים כדי
להבריח את המימשלה למצא את הרוצחים
"מתחת לאדמה", כידועי, ואפשר מאד, שלו
קרה הדבר אפילו בזמן הכבוש האחרון, היו
מקיפין החיילות של עשרת-השבטים את
הכפר הכמוד למעשה ומברכין עליו "בורא
מאורי האש" — והכפר סרנפנדי-אליכ' ראב
יוכיה !

אלא שהפעם כנראה, עתידים עשרת-
השבטים שלנו לבקש בחרפה ובמושה אלפי-
מחילות מפראג בעד המעשים-טובים של
בנידודנו ולא עוד שיטילו עליהם (לא על
הערבים חלילה) לשלם בעדם צערי בשת,
שבת ורפוי למשפחת הנרצה, ואנחנו מה
נענה אבתרייהו ? ידינו לא שפכו את הדם
הזה וגב לא דם ישראל חלילה, והכל ב"ה
על חשבון הגויים.

ובכל זאת אין רע בלי טוב : סוף סוף

ילמדו התיירים לדעת שמועד להם להקיר את
כל כידור הארץ מהודו ועד כוש ולעבר דרך
הרים ונדיב-ריות במרוקו ובכל אפריקה, כטמ-
דנסקי בשעתו, ואפילו מעבר לסמבטיון ומתי-
חת להר-יהושד במקום שם "הפלפל צומח"
והשמש אינו זורח, ואפשר להם לעבר אפילו
בין ה"בולשביקים" שלנו ולצאת עם החלוצים
לרכות ה"חלוצ'קים" ברקוד'ל בתוך דילב או
בעיוני-חי כרב ברלסינה דרבי-פפא בשעתו, ולא
יהיו חוששין חלילה לסכנת-דרכים ומאימת
גולנים ולסטים ורוצחי-נפש ר"ל — הווי
מ"פלסטינה בלאדנה", בין בנידודנו באו
המפורסמים כ"כ במדת "הכנסת-אורהים"
שלהם, והרי מעשה טטרנסקי בשכם יוכיח !..

בינתיים נתקבל כבוד מיד מסוכנות
רויטר בלונדון לשאל לשלוחו של אוסקר
שטרנסקי — אם עזרנו בחיים, מחמת
שעפ"י משפל "אוטוכוביל-טרומביל" נתפר
בפי הכתבים מבנידודנו השם טטרנסקי
לאוסקר-שטרנסקי.

וגם אוסישקין בכבודו ובעצמו קבל,
כנראה, בשבוע זה מברק-יברכה מלונדון
על שניצל ב"ה מסכנה גדולה, וכפי שמספר
לי אחד מתלמידי שזכה לנסע עמו בשבוע
האחרון במכונית ליפוי נשמע פתאום קול
יריה בהגיעם סמוך לעיר, יד הנתן מן המי-
כונית, התכונו לכל צד וכשלא מצא כלום

הלכו לדרכם בשלום, כנראה, ספר א
את המעשה לידידיו ביפו והסוכן שכ.
בורתו מלא "עולם" הודרו ובמבם את ה
ה"סנסציונלית" הזו במברק ללונדון..

ולוא דמסתפינא שמא יצא אחד-העם
בגלוי-דעת חדש נגד שפיכת מים.. הייתי
אומר בפרוש, כרבי קרוב בשעתו ש"הרפוט-
אציה" שלנו כי "המניבים-בנידודנים" הננו
היא מונזות קצת. לפנים היה כד באמת
ואולם עכשיו — למה נבחד ? — הלכ העם
בארצנו נצטמצם, נצטמק, נתקשה — החל
עלנו בפורים ובבני-מוסא זקשיתו אותו —
במעט שהתאכזר..

ולא עוד אלא, שאיני חושש אפיל
כקייש, למשל, גם מפני "למה יאמרו הגויים?
כי הגויים יש להם טענות ותביעות אל
אחב"י — בזה אין שום דבר חדש, אומות-
העולם הלא תמיד יש להן תביעות ל"ג
תמיד הן נושות בנו, תמיד אנו חייבים להן.
"הלשו הערבית" הארוכה שהוכחה בצמאון
בזמן האחרון, תובעת מאתנו את הזנב
שקשרו לאיון. מככה של שיד בפודים,
ו"הפלשטיין" מבקש אצלנו לא דק את האשה,
כדרך הצרפתים, אלא גם את ה"ה
בכל דבר.. וסופו של טטרנסקי זה — הלואי
שאשקר ! — שאין בו חלילה אפילו שמי
פסול של דם עברי

ה צ ל ב האדום לגרנותיו לא עמדה לו
 הפעם בפני הברואים — הוששני שהפלס-
 טין" יהפך גם אותו סו"ס ל י ה ו ד י
 ונאמר: "חשבוהו יאהודי"...

ומספר לי אחד מתלמידי המובהקים
 ו מתוך צער וענמת-נפש, כי בנידודנו
 ו מס של שלשה שיללונגים על יהודים
 צרים הנכנסים למקום המקדש בנהינת
 י "חזקה" על בית-הכורה שלנו, וכשכר
 זה הם תוהבים לירם מין ספר "תולדים"
 שלהם בלשון ערבית ואנגלית. ולא עוד אלא
 שבכל הרש ראמאדאן שחל להיות בפסח
 יהיו שער-המקדש נעולים בפני התורים
 שלנו. ואני אמרתי בלבי: אדרבה! יהי
 להם אשר להם. לדידי יהיה בכל הרש
 ראמאדאן ויום-כפור גדול שליחם, והלא
 שגם הנוצרים ילמדו מהם להטיל תשלום גם
 על כניסתם לקבר-הקדוש, ואחב"י התייהם
 חולים לעלות על הגג היפה של מלך
 דורסקי ולראות משם את הצלב
 רחוק...

כמש כמו שאמר ביאליק בישיבת הועד
 גדול של עיריית ת"א: "נחיה הברים טובים
 רחוק", זוהי לדעתי מכל השירה הנעלה
 לנו — הפרוזה הכי יפה... ואולי מפני
 זה לא מהר ב"כ לבוא לא"י ואינו ממהר גם
 לרוץ ירושליכה עד הפסח, מתמת-ישחוא.
 בנראה, מנמייחדת המפחדים לנפשים בצדק.

מתכנסים לתוך קליפתם ומתרחקים מן
 "הקלה-הצבורית" של צרנוביץ כמיטתו-
 קישת. כי אם אמנם הקלה-הצבורית שלנו
 אינה שמנה ביותר, בכ"ז קשה לטפל בה
 מבלי להתלכלך...

וראו מה בין בני לבו-חמי: ד"ר ויסמן.
 כמדומני צעק בשעת הבחירות בת"א כי
 מי ששתה כוס תה בת"א יש לו זכות הבחירה;
 והמסורר שלנו ששתה בודאי מיחם שלם
 זוכה לרחוב גדול בת"א — עומד ומכריו על
 עצמו בגלוי ובלא שום היטי, שאין לו
 אפילו הזכות לדבר...

ולא עוד אלא שבעמדו לפני תלמידי
 בתי-הספר שיצאו לקראתו במדרשה העברית,
 צריך היה לעלות על כסא רם ונשא כדי
 ל"התרום" מעל לתינוקות-של בית-דבן,
 ואצלו ישנם ב"ה משוררים קטני-הגוף וקטני-
 הנפש שלא הגיעו לשעור קומה. פינמאות
 מישי בבחינת "קצת סופר" שהם מביטים
 מנבה על הענק שלנו.. אנב, שמעתי
 כי הד"ר קלוזנר יצא בשורת הרצאות
 ונאומים לכבודו של ביאליק בכל השכונות
 והמושבות וביחוד אצל "בני-בנימן" יודיו
 -- ע"א משרניחובסקי...

ו"אם יעזר לנו אלהינו", נזכה לשמע
 בקרוב "שירי-עם" חדשים ובחרוזים יפים,
 ב"ליהודים" על משקל: דקר-מקר ות.. לקר...
 ומביון שאנו מדברים בשירה נזכרתי

גם כהיכל-הזמרה שלנו, באופירה.
 רבים מתלמידי וביחוד מתלמידותי פנו
 אלי מכל צד "בשאלות-תשובות" כנהוגי
 ע"א "הנדהה" של פאוסט בשבוע האחרון.
 והנה לאחר שהכל עבר ב"ה בשלום, יכול
 אני להודיע לכם, חביבי כי כל זה היה
 משחק מ פ י ס ת ו פ ל י מעשה-שטן
 ר"ל. שרצה להפך לא עליכם את האופירה
 לאופירע, והכל בשביל מה? — בשביל
 דבר קטן ופעוט: קצת מזומנים..

ומעשה שהיה כך היה:
 בערב פאוסט, בשעת החזרה שבה
 פתאום כפיסתו את שערו העברי והתחיל
 שר בקול רם את פזמונו ברוסית טהורה
 בלזית מרגריתה: "דאוואי דיינגי, פיאט
 מינוט" בלשון בני-אדם זאת אומרת: תנו
 כסף בחמשה רגעים, ואם אין יעשה "ויברח"
 עם מרגריתה שלו, לא הועילו כל טענותיהם
 של פאוסט, ולנטין וגם מרטה הזקנה, ואפילו
 תביעותיהם של המנהל החביב ו"המאנער"
 שלו, והוא באחת:

— "אמנם אנכי מדבר רוסית, ובכ"ז
 אינני ח ל ו י — "דאוואי דיינגי!" כמו
 בריגוליטה.. כשרץ להכין את הפספורט
 העמידו לפניו את הצלבי כמו על זבמה
 ב"פאוסט", והוא נרתע במחילת לאחור
 חזרה לתיאטרו "ציון"...

עו מות